

Číslo: 7073/2022-2023

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch **od 29. 03. 2023 do 31. 03. 2023**

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola s materskou školou, Pod Vinbargom 1, Bardejov	
Zriaďovateľ	Mesto Bardejov

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Milena Kravcová, riaditeľka školy

PaedDr. Daniela Remetová, zástupkyňa riaditeľky školy

Mgr. Michal Skreptáč, zástupca riaditeľky školy

V súlade s poverením na **tematickú inšpekciu** č. 7073/2022-2023 zo dňa 20. 03. 2023 inšpekciu **vykonali:**

Mgr. Alena Porvazová, školská inšpektorka, ŠIC Prešov .....

RNDr. František Bočkay, školský inšpektor, ŠIC Prešov .....

Mgr. Adela Čebrová, školská inšpektorka, ŠIC Prešov .....

PaedDr. Beáta Hricková, školská inšpektorka, ŠIC Prešov .....

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Stav vzdelávania žiakov cudzincov – odídencom z Ukrajiny

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bola mestská plnoorganizovaná základná škola (ZŠ) s vyučovacím jazykom slovenským, ktorá vzdelávala 622 žiakov, z toho 242 žiakov v primárnom vzdelávaní (11 tried) a 380 žiakov v nižšom strednom vzdelávaní (16 tried). V čase inšpekčného výkonu sa v škole vzdelávalo **23 žiakov odídencom** z Ukrajiny (UA), z nich **14 žiakov** na 1. stupni a **9 žiakov** na 2. stupni ZŠ. Výchovu a vzdelávanie žiakov zabezpečovalo 58 pedagogických zamestnancov, z toho 14 učiteľov 1. stupňa, 27 učiteľov 2. stupňa, 6 vychovávateľiek, 9 pedagogických asistentiek, 1 školská špeciálna pedagogička a 1 školský digitálny koordinátor. Školský podporný tím tvorili školská špeciálna pedagogička a 9 pedagogických asistentiek.

Na zisťovanie názorov žiakov na adaptáciu a vzťahy v triede v súvislosti so žiakmi odídencomi Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) zadala dotazník 6 prítomným žiakom odídencom z UA nižšieho stredného vzdelávania a ich 92 slovenským spolužiakom.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Zaraďovanie žiakov odídencom do vzdelávania

Riaditeľka školy v rozhovore uviedla, že po zistení všetkých dôležitých informácií potrebných pri prijímaní žiakov odídencom so statusom žiadateľa o dočasné útočisko prijala od apríla 2022 všetkých žiakov, ktorí mali miesto bydliska v školskom obvode školy. Jedného žiaka škola odmietla prijať z dôvodu vyššieho počtu žiakov v triedach ako boli kapacitné možnosti školy, kde mal byť žiak podľa veku zaradený a taktiež z dôvodu, že žiak nepatrila podľa miesta bydliska do školského obvodu tejto školy. Napriek tomu škola ponúkla zákonným zástupcom žiaka z UA možnosť ho prijať a zaradiť podľa kapacitných možností do iného ročníka, s čím však rodičia nesúhlasili. Žiak bol následne umiestnený do spádovej školy podľa miesta svojho bydliska. Kontrolovaný subjekt žiakov odídencom **zaraďoval** do bežných tried podľa ich veku a prioritne do tried, kde sa už iní žiaci z UA vzdelávali, pričom zohľadňoval kapacitné možnosti tried. Samostatná trieda pre žiakov z UA nebola vytvorená. Aktuálne bolo do 7 tried na 1. stupni zaradených 14 žiakov odídencom v počte od 1 do 3 a do 5 tried na 2. stupni 9 žiakov odídencom v počte od 1 do 2 žiakov. Od začiatku školského roka 2022/2023 do konca marca 2023 škola prijala 19 žiakov z UA a v tom istom období zo školy odišlo 7 žiakov odídencom.

Učebný plán pre žiakov odídencom škola neupravila a ich vzdelávanie realizovala podľa učebného plánu pre triedy primárneho a nižšieho stredného vzdelávania. Z vyjadrenia riaditeľky školy vyplynulo, že sa nevyskytli problémy s fluktuáciou ukrajinských žiakov pri organizácii vzdelávania. Triedne učiteľky v rozhovoroch uviedli, že nepravidelná školská dochádzka niektorých žiakov z UA negatívne ovplyvňovala ich výchovno-vzdelávacie výsledky.

Aktivity školy na podporu osvojenia slovenského jazyka žiakmi odídencomi

Jednotný postup na prekonávanie jazykovej bariéry vo vzdelávaní žiakov z UA si kontrolovaný subjekt nestanovil, čo vyplynulo z rozhovorov s triednymi učiteľkami a riaditeľkou školy. Na hodinách vyučujúci rešpektovali pracovné tempo a individuálne schopnosti týchto žiakov. V edukačnom procese učitelia individualizovali didaktické postupy, ktorými napomáhali žiakom prekonávať ich jazykovú bariéru. Škola pre ukrajinských žiakov na učenie sa slovenského jazyka (SJ) zabezpečila učebnice a pracovné zošity. V aktuálnom školskom roku kontrolovaný subjekt realizoval pre žiakov odídencom v 3 skupinách základný **jazykový kurz štátneho jazyka**, ktorý zabezpečovali pedagogickí zamestnanci spĺňajúci kvalifikačné predpoklady na vedenie týchto kurzov. Väčšina ukrajinských žiakov tieto kurzy aktívne navštevovala. Riaditeľka školy v rozhovore uviedla, že na podporu osvojenia si slovenčiny umožnila ukrajinským žiakom zapájať sa do záujmových útvarov zriadených školou a do mimoškolských aktivít¹, ktoré organizovali pre všetkých žiakov.

Podmienky na odstránenie edukačných bariér žiakov odídencom

Kontrolovaný subjekt po prijatí a zaradení ukrajinských žiakov do jednotlivých tried nerealizoval vstupné preskúšanie na zistenie ich úrovne SJ. Mieru ovládania SJ žiakmi z UA učitelia diagnostikovali v priebehu vyučovania. Podľa vyjadrenia väčšiny triednych učiteľov sa jazyková úroveň jednotlivých žiakov odídencom líšila. Žiaci vo veľkej miere rozumeli jednoduchším každodenným témam, v bežných situáciách dokázali komunikovať so značnou

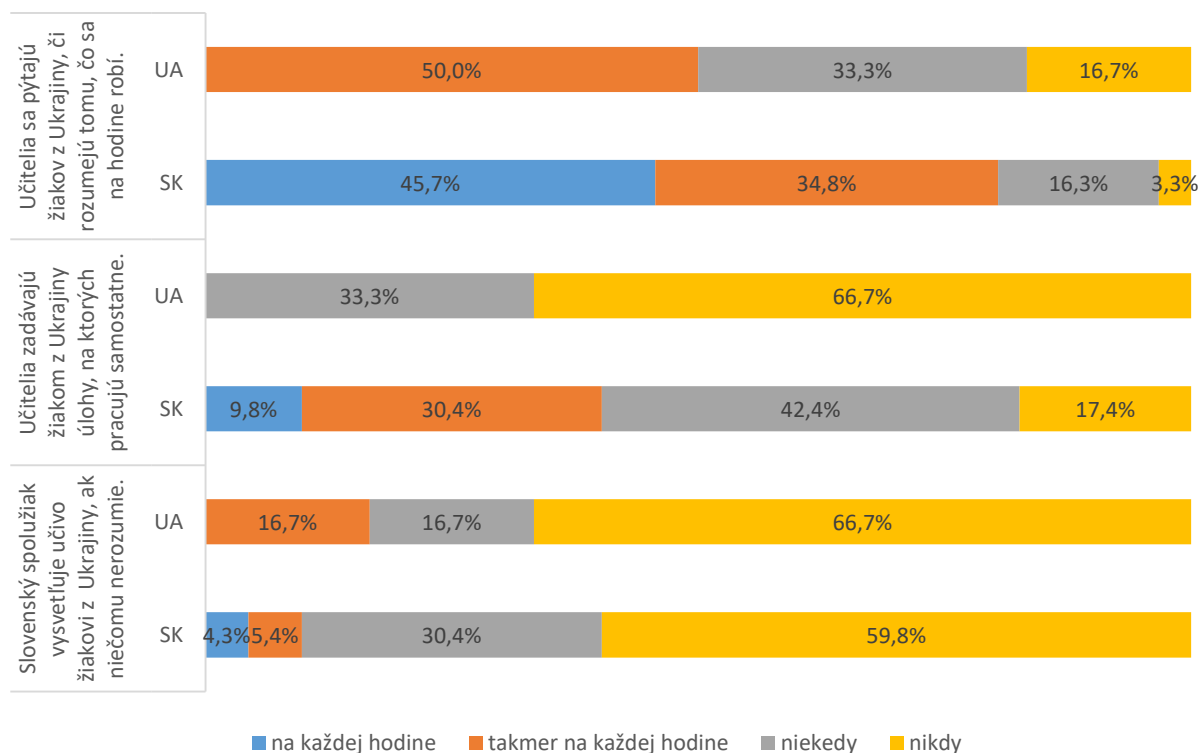
---

¹ Letná škola; lyžiarsky výcvik; škola v prírode; výlety; exkurzie; divadelné predstavenia a i.

podporou vyučujúcich a iba sporadicky vedeli konverzovať o témach, ktoré sa ich týkali. Úroveň vedomostí a zručností ukrajinských žiakov z ďalších vyučovacích predmetov učitelia overovali individuálne v rámci celého výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom rozhovorov so žiakmi a pozorovaním ich výkonov. Triedne učiteľky sa v rozhovore vyjadrili, že väčšina žiakov odídencom výrazne nezaostávala v jednotlivých predmetoch oproti slovenským žiakom.

Kontrolovaný subjekt pre žiakov odídencom nemal vypracovaný **individuálny výchovno-vzdelávací plán** zo slovenského jazyka a literatúry (SJL). Z **postupov a nástrojov** na prekonanie jazykovej bariéry vyučujúci v edukačnom procese pri vysvetľovaní a precvičovaní učiva v SJ uplatňovali najmä individuálny prístup. Počas vyučovacích hodín si overovali, či žiaci z UA porozumeli výkladu a zadaniam úloh, čo v dotazníku potvrdila polovica ukrajinských žiakov a väčšina ich slovenských spolužiakov. Pri komunikácii so žiakmi odídencami učitelia uplatňovali pomalšie tempo, predĺžený výklad, používali online prekladač, knižný prekladový slovník a ojedinele pri vysvetľovaní učiva alebo zadania využili i znalosť ruského jazyka. Riaditeľka školy a opýtané triedne učiteľky v rozhovoroch uviedli, že počas vyučovacích hodín zadávali ukrajinským žiakom úlohy na samostatnú prácu a slovenských žiakov nabádali k poskytovaniu pomoci spolužiakom z UA (rovesnícke učenie), čo však v dotazníku dve tretiny ukrajinských žiakov nepotvrdili. Z odpovedí respondentov ďalej vyplynulo, že dve pätiny slovenských žiakov poskytovali žiakom odídencom pomoc pri vysvetľovaní učiva, avšak túto pomoc spolužiakov pri učení pociťovala iba jedna tretina žiakov z UA (*Graf 1*). V procese edukácie učitelia využívali didaktické pomôcky, obrázky, nápovedné kartičky, videá, hry, pracovný zošit „*Aha slovenčina*“, svojpomocne pripravené dvojjazyčné pracovné listy alebo jazykovo zjednodušené učebné materiály v slovenskom a ukrajinskom jazyku.

Graf 1 Podpora učiteľov a spolužiakov na vyučovacích hodinách žiakom odídencom

Škola v kooperácii so školským podporným tímom, pedagogickými zamestnancami a so Súkromným centrom poradenstva a prevencie v Bardejove poskytovala žiakom odídencom **vzdelávacie a psychosociálne intervencie**. Z vyjadrenia riaditeľky školy a opýtaných triednych učiteliek vyplynulo, že vyučujúci podľa potreby medzi sebou aj so školskou špeciálnou pedagogičkou vzájomne komunikovali o edukácii ukrajinských žiakov, radili sa a navzájom si pomáhali. V rámci projektu Národného inštitútu vzdelávania a mládeže (NIVaM) s názvom „Podpora odídencom z Ukrajiny vo vzdelávaní“ poskytovali v škole žiakom odídencom cieľnú individuálnu psychosociálnu podporu v ukrajinskom jazyku 2 psychologičky a 1 logopedička z UA. Pre žiakov odídencom, ktorí mali traumatizujúce zážitky, zabezpečovali poradenstvo a konzultácie. Zapojením sa do projektu škola získala pre učiteľov a žiakov z UA prekladové slovníky a učebnice slovenčiny pre cudzincov.

Kontrolovaný subjekt z dôvodu odbúravania stresu zo školského neúspechu žiakov z UA a nastavenia ich psychickej pohody počas výchovno-vzdelávacieho procesu mal určený jednotný postup úpravy **hodnotenia ukrajinských žiakov**, ktorý bol prerokovaný v pedagogickej rade. Pri hodnotení žiakov odídencom škola postupovala podľa usmernenia ministerstva školstva na *Hodnotenie žiakov – cudzincov v základnej škole a strednej škole v školskom roku 2022/2023*. Žiaci z UA boli pri priebežnom i súhrnnom hodnotení klasifikovaní známku s prihliadnutím na ich jazykovú bariéru. Učitelia hodnotenie žiakov odídencom individualizovali a zohľadňovali pokrok žiaka v úrovni ovládania SJ. Podľa vyjadrenia riaditeľky školy a oslovených triednych učiteliek ukrajinskí žiaci dosahujúci v jednotlivých predmetoch adekvátne vzdelávacie výsledky boli pri priebežnom a aj pri súhrnnom hodnotení klasifikovaní známku. Vyučujúci hodnotili u žiakov odídencom najmä ich pokrok v učení pri osvojovaní si vzdelávacieho obsahu daného predmetu. V prípade zistených výrazných nedostatkov vo vedomostiach neboli žiaci z UA klasifikovaní známku a pri súhrnnom hodnotení boli hodnotení slovom absolvoval/aktívne absolvoval. V priebehu edukácie si učitelia všimli, ako sa žiaci odídenci zapájali do procesu učenia sa, ako riešili zadávané úlohy a ako spolupracovali so spolužiakmi. Na podporu učenia sa žiakov z UA uplatňovali aj formatívne hodnotenie. Podľa vyjadrenia riaditeľky školy pedagogické asistentky, vyučujúci SJL a ostatných predmetov realizovali vždy popoludní pre ukrajinských žiakov **doučovanie** zo všetkých vyučovacích predmetov.

Na podporu vzťahov medzi žiakmi odídencomi a ostatnými žiakmi triedni učitelia realizovali na vyučovacích aj triednických hodinách rôzne aktivity a rozhovory so žiakmi, uskutočňovali pre nich výlety, exkurzie alebo poznávacie vychádzky do prírody. Na úrovni školy boli organizované celoškolské preventívne programy², aktivity³, ako aj podujatia⁴ zamerané všeobecne na podporu pozitívnej klímy a vzťahov medzi žiakmi. Škola po vyučovaní umožnila žiakom odídencom navštevovať školský klub detí aj zapojiť sa do mimoškolskej záujmovej činnosti⁵, čo im napomáhalo rozvíjať ich jazykové zručnosti v SJ.

Jazykovú podporu v ukrajinskom jazyku kontrolovaný subjekt neposkytoval.

Triedne kolektívy sa na príchod ukrajinských žiakov pripravovali v rámci triednických hodín. Učitelia sa spoločne so žiakmi rozprávali o tom, aké komplikácie môže novým spolužiakom z UA spôsobovať jazyková bariéra a ako ich môžu spolužiaci podporiť

---

² Zoznámte sa, prosím; Keď ubližujú najbližším; Nie si môj priateľ, ale rešpektujem Ťa; Pozitívne prosociálne vzory; Vieme si vážiť priateľstvo? a iné.

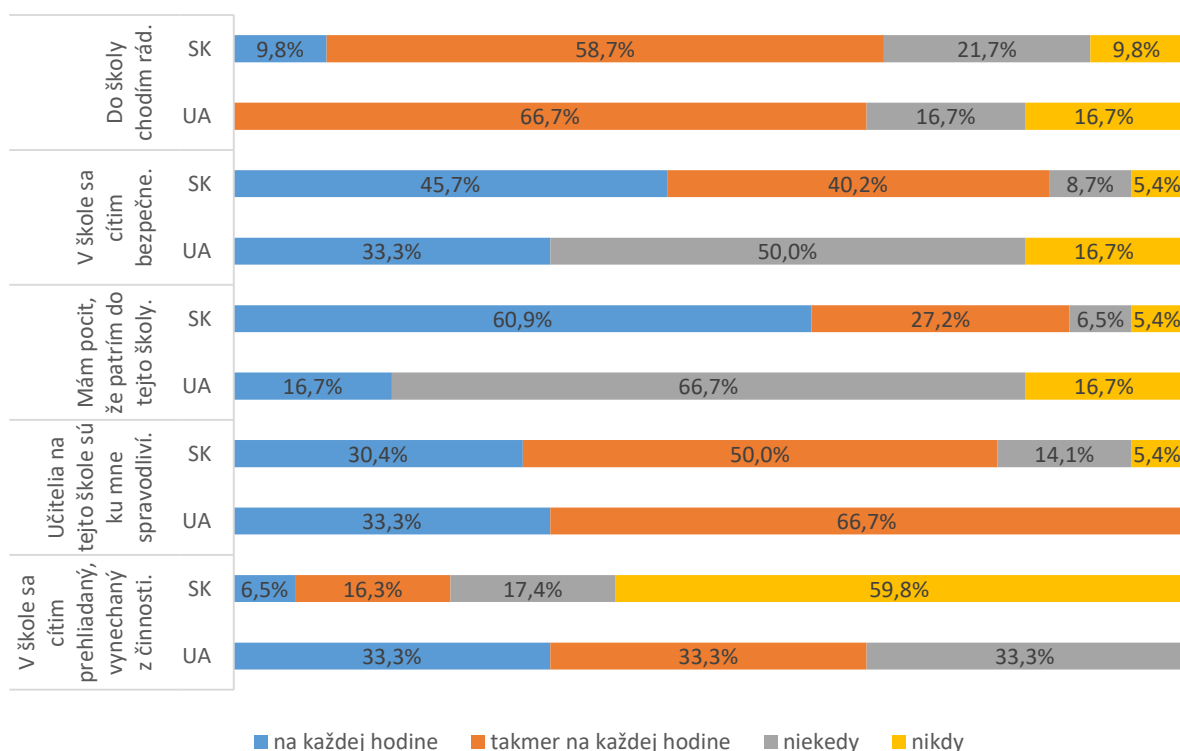
³ Letnú školu; lyžiarsky výcvik; školu v prírode; návštevu divadelného predstavenia; planetária a knižnice.

⁴ Školský ples; školský karneval; vianočná burza; tvorivé dielne; zbierka pre útulok SOS psíky v Bardejove.

⁵ Krúžok modelársky, šachový, tenisový, počítačový, športovo-pohybový, florbalový a výtvarný; cvičenia zo slovenského jazyka a pod.

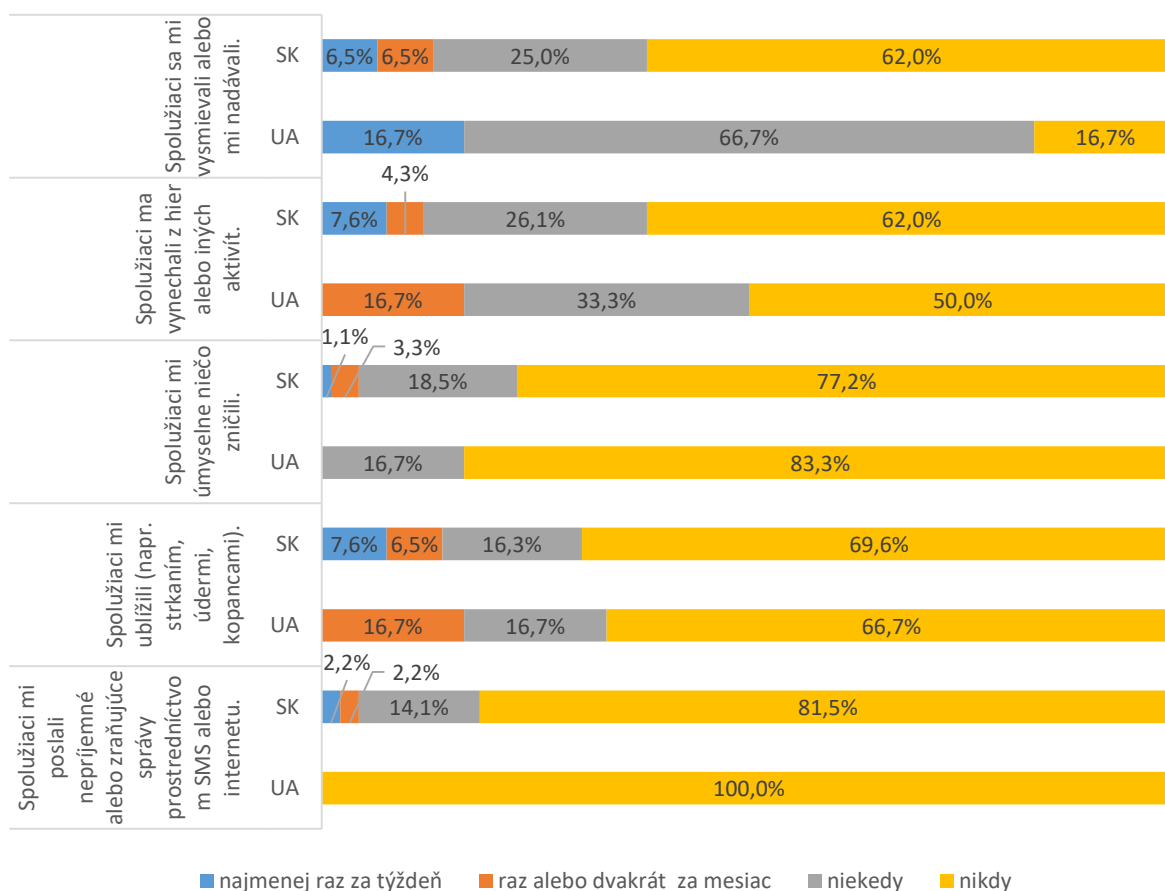
pri začleňovaní sa do triedneho kolektívu. V dotazníku zadanom ŠŠI sa takmer dve tretiny žiakov z UA vyjadrili, že školu navštevovali radi, avšak iba tretina ukrajinských respondentov ju vníma ako bezpečné prostredie. Všetci žiaci odídcenci považovali svojich učiteľov za spravodlivých a čestných ľudí, ktorí ich v priebehu edukácie zväčša posmeľovali k vyjadrovaniu vlastných názorov. Takmer všetci žiaci z UA v dotazníku tiež uviedli, že ak neporozumeli učivu, vyučujúci im ho vysvetľovali znova. Vo veľkej miere však vnímali, že ich v škole vynechávali zo spoločných aktivít a jedna šestina opýtaných žiakov odídcencov sa necítila byť súčasťou školského kolektívu (Graf 2).

Graf 2 Spolupatričnosť žiakov ku škole

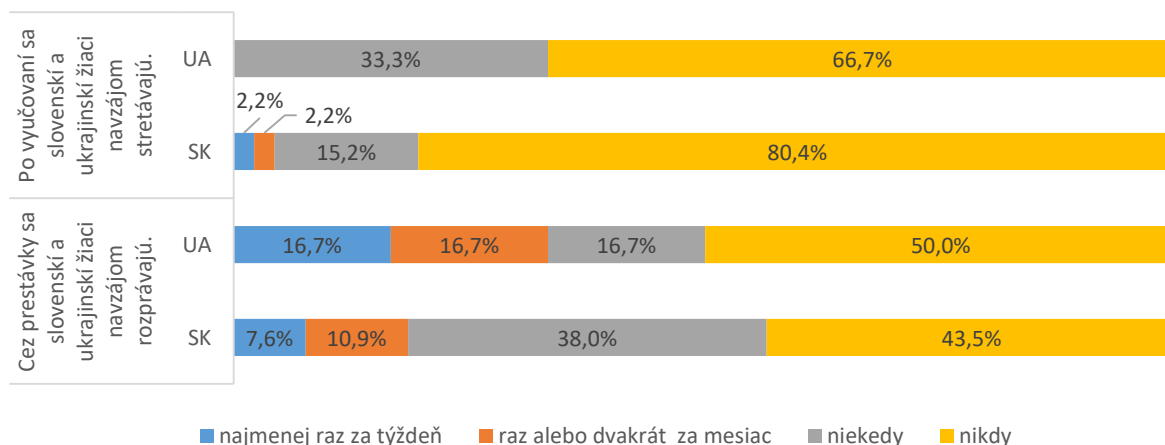
Riaditeľka školy a aj väčšina opýtaných triednych učiteliek v rozhovoroch hodnotili vzájomné vzťahy ukrajinských a slovenských žiakov ako optimálne, pretože žiaci odídcenci sa dokázali úplne začleniť do triedneho kolektívu. Vzťahy so slovenskými spolužiakmi považovala v dotazníku viac ako polovica žiakov z UA za dostatočne korektné, aj keď väčšina ukrajinských žiakov uviedla, že zažila situácie spojené s vysmievaním alebo nadávaním a ojedinele i s ubližovaním. Žiaci odídcenci v priebehu tohto školského roka nezaznamenali nepríjemné alebo zraňujúce správy, ktoré by im boli zaslané prostredníctvom SMS alebo internetu. Účasť na spoločných aktivitách so slovenskými spolužiakmi vo svojich vyjadreniach potvrdila polovica ukrajinských žiakov (Graf 3).

Graf 3 Vzťahy žiakov v škole

Dve tretiny žiakov odídencom sa v dotazníku ďalej vyjadrili, že po nástupe do školy ich pedagogickí zamestnanci zoznámili s ostatnými žiakmi z UA v škole, ale iba tretina ukrajinských žiakov dostala príležitosť zoznámiť sa so spolužiakmi v triede. Pravidelné alebo občasné nadväzovanie kontaktov so slovenskými žiakmi prostredníctvom spoločných rozhovorov počas prestávok potvrdila polovica žiakov odídencom, avšak stretávanie sa aj mimo vyučovania uviedla iba tretina z nich (Graf 4).

Graf 4 Nadväzovanie kontaktov medzi žiakmi

Pre zákonných zástupcov žiakov z UA triedni učitelia nemali vyhradené konzultačné hodiny, ale podľa potreby s nimi komunikovali a poskytovali im informácie formou individuálnych konzultácií, telefonicky alebo prostredníctvom školského informačného systému aSc EduPage. V priebehu aktuálneho školského roka kontrolovaný subjekt organizoval pre zákonných zástupcov ukrajinských žiakov triedne aktivity, ktorých sa rodičia zúčastňovali iba v menšej miere, napriek tomu, že väčšina z nich sa zaujímala o výchovno-vzdelávacie výsledky svojich detí a u triednych učiteľov sa informovala aj o aktivitách a činnostiach realizovaných školou. Ojedinele sa však vyskytli aj situácie, kedy sa zákonný zástupca žiaka z UA nezaujímal o vzdelávacie výsledky svojho dieťaťa a triednu učiteľku kontaktoval iba v prípade ospravedlnenia neprítomnosti žiaka na vyučovacích hodinách.

Podľa vyjadrenia riaditeľky školy sa ukrajinskí žiaci po ukončení prezenčného vyučovania v škole zúčastňovali aj online vzdelávania s učiteľmi z UA v ich domácom prostredí. Z dotazníka zadaného žiakom odídencom vyplynulo, že tejto formy vzdelávania sa pravidelne alebo niekedy zúčastňovali takmer všetci opýtaní žiaci z UA.

Identifikácia potrieb školy pri vzdelávaní žiakov odídencom

Riaditeľka školy a triedne učiteľky v rozhovoroch uviedli, že škola by **pri vzdelávaní žiakov odídencom potrebovala** predovšetkým pedagogických asistentov ovládajúcich ukrajinský jazyk, ktorí by v priebehu edukačného procesu žiakom z UA tlmočili a pomáhali im pri osvojovaní si preberaného učiva. Pedagogickí zamestnanci prejavili záujem aj o vzdelávania zamerané na pomoc žiakom z UA s prekonávaním traumy, ktorú zapríčinila vojna, na začleňovanie žiakov odídencom do triednych kolektívov, riešenie sociálnych vzťahov medzi žiakmi prichádzajúcimi z rôzneho prostredia, prácu s ukrajinskými žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, spôsoby zvládania stresových situácií a na riešenie konfliktov medzi žiakmi v škole. V prípade dostatku finančných prostriedkov by riaditeľka školy zamestnala aj odborných zamestnancov⁶ so znalosťou ukrajinského jazyka, ktorí by boli vyučujúcim nápomocní s prípravou vhodných materiálov na výučbu, ako aj pri diagnostikovaní a individuálnej pomoci žiakom z UA. Všetky opýtané triedne učiteľky sa zhodli, že ukrajinskí žiaci by z dôvodu efektívnejšej komunikácie potrebovali rozširujúci jazykový kurz štátneho jazyka. Navýšené finančné prostriedky by škola využila aj na doplnenie knižničného fondu v školskej knižnici o dvojjazyčné publikácie pre žiakov z Ukrajiny, nákup informačno-komunikačných technológií pre mimoškolskú činnosť, rozšírenie oddychových zón a finančné ohodnotenie všetkých pedagogických zamestnancov podieľajúcich sa na vzdelávaní žiakov odídencom.

2 ZÁVERY

Kontrolovaný subjekt pre vzdelávanie ukrajinských žiakov vytvoril vhodné podmienky, ktoré napomáhali najmä prekonávaniu ich jazykovej bariéry, eliminovaniu rozdielov vo vedomostiach a zručnostiach žiakov z UA, ako aj k adaptácii žiakov odídencom na nové školské prostredie. Pri prijímaní a zaradovaní ukrajinských žiakov do jednotlivých ročníkov a tried škola dodržiavala stanovené požiadavky.

---

⁶ Školského špeciálneho pedagóga, školského psychológa a školského logopéda.

Jednotný postup na prekonanie jazykovej bariéry žiakov z UA si kontrolovaný subjekt nestanovil, avšak organizoval pre nich jazykové kurzy štátneho jazyka a učitelia v procese vzdelávania rešpektovali individuálne schopnosti žiakov odídenčov. Poskytovaním služieb školského podporného tímu, 2 psychologičiek a 1 logopedičky z UA škola pre ukrajinských žiakov nastavila podporné opatrenia na odstránenie ich edukačných bariér.

Pri hodnotení žiakov z UA kontrolovaný subjekt postupoval v súlade s metodickým usmernením ministerstva školstva na aktuálny školský rok, pričom zohľadňoval pokrok žiaka v učení a rozdiely v úrovni ovládania SJ. Na podporu pozitívnych sociálnych vzťahov medzi žiakmi, ako aj na vytváranie bezpečného a zdravého školského prostredia pre žiakov odídenčov škola organizovala rôzne aktivity. V oblasti spolupráce kontrolovaného subjektu so zákonnými zástupcami sa prejavil ojedinelý nezáujem rodičov o vzdelávacie výsledky ukrajinských žiakov nižšieho stredného vzdelávania.

Na podporu edukácie žiakov z UA škola vyjadrila nutnosť naďalej realizovať základné a zaviesť rozširujúce jazykové kurzy štátneho jazyka, doučovanie žiakov, vytvorenie pracovných miest pre odborných zamestnancov ovládajúcich ukrajinský jazyk, ale aj vyššie finančné ohodnotenie zamestnancov, ktorí sa na vzdelávaní žiakov odídenčov intenzívne podieľali.

V kontrolovanom subjekte sa vzdelávanie žiakov z UA uskutočňovalo bez závažných problémov.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča:

- a) realizovať rozširujúce kurzy štátneho jazyka pre žiakov odídenčov.

PÍŠOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. zoznam žiakov školy
2. rozvrh hodín
3. školské a mimoškolské aktivity v školskom roku 2022/2023
4. zápisnice z pedagogickej rady

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

Školská inšpektorka: Mgr. Alena Porvazová

Dňa: 17. 04. 2023

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Prešov:
Mgr. Alena Porvazová

- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
Mgr. Michal Skreptáč

**Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 27. 04. 2023
v Prešove:**

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Prešov:

Mgr. Alena Porvazová .....

- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Michal Skreptáč .....

**Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní
od prerokovania)**

Mgr. Michal Skreptáč, zástupca riaditeľky školy .....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Alena Porvazová, školská inšpektorka .....

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti